

CARE & CURE

Volume-12 | Issue-128 | March 25, 2021

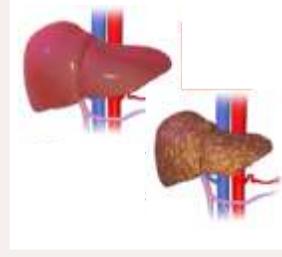
અંદર ના પાનામાં :

હાર્ટ એટેકની ચેતવણીના સંકેતો

સિરહોસીસની અવગણના જીવલેણ સાબિત થઈ શકે

પેઇન મેનેજમેન્ટ

હાર્ટ એટેકની ચેતવણીના સંકેતો

તમને ખબર છે કે લગભગ ૫૦ % લોકોમાં હૃદયની બિમારીના પહેલા જ લક્ષણ વખતે સીધો હાર્ટ એટેક જ આવે છે ? હાર્ટ એટેક દરમિયાન ૨૫ % લોકો ડોક્ટર સુધી પહોંચે તે પહેલા જ મૃત્યુ પામતા હોય છે. હાર્ટ એટેક એક ભયાનક અનુભવ છે, છતાં તમે હાર્ટ એટેકના સંકેતો સમજી લો અને કયા પગલાં લેવા તે જાણો તો તમે કદાચ તમારું જીવન બચાવી શકો છો. હાર્ટ એટેક વખતે હૃદયની કોઈ ધમનીમાં ગંઠાઈ ગયેલો ભાગ (ક્લોટ) અચાનક હૃદય સુધી પહોંચતો લોહીનો પૂરવઠો અટકાવી દે છે અને થોડી જ વારમાં હૃદયના સ્નાયુઓ મૃત થવા લાગે છે. ટેકનિકલી તેને માયોકાર્ડિયલ ઇન્ફાર્ક્શન કહે છે, એટલે કે હૃદયના સ્નાયુઓનું મોત. સારવાર વગર જેમ વધુ સમય પસાર થાય તેમ વધારે નુકસાન થાય છે. હાર્ટ એટેક દરમિયાન જે ભાગ મૃત્યુ પામે છે તે ફરી ઉગતો નથી કે તેને રિપેર કરી શકાતો નથી.

સદનસીબે, ગઢા (ક્લોટ)ને ઓગાળી નાખતી દવાઓ અને ધમનીને ખોલતી અન્ય સારવાર જેમ કે એન્જિયોપ્લાસ્ટી (જેના પછી ઘણી વાર સ્ટેન્ટ દાખલ કરવામાં આવે છે જે પ્રોસિઝર પછી પણ ધમનીને ખુલ્લી રાખવામાં મદદ કરે છે.) ઉપલબ્ધ હોવાથી તે હાર્ટ એટેકને પહેલેથી અટકાવી શકે છે. લક્ષણો જોવા મળે પછી તરત જ લેવામાં આવતી આ સારવારથી હૃદયને થતું નુકસાન અટકાવી શકાય છે અથવા મર્યાદિત કરી શકાય છે. તેને જેટલી ઝડપથી શરૂ કરવામાં આવે તેટલું જ વધારે ફાયદો થશે અને સંપૂર્ણ રિકવરીની શક્યતા વધી જશે.

હાર્ટ એટેકના સંકેતો

- **છાતીમાં દુખાવો:** મોટા ભાગના હાર્ટ એટેકમાં છાતીના મધ્ય ભાગમાં દુખાવો થાય છે જે કેટલીક મિનિટોથી વધારે ચાલે છે અથવા દુખાવો ચાલુ અને બંધ થયા કરે છે. આ દુખાવામાં અણગમતું દબાણ, ભીંસ અનુભવવી, શરીરના ઉપરના ભાગમાં અન્ય ભાગોમાં મુશ્કેલીનો અનુભવ થાય છે.

એક અથવા બંને હાથ, અથવા પીઠ, ગરદન, જડબા કે પેટમાં મુશ્કેલીનો અનુભવ થતો હોય તેવા લક્ષણ પણ હોઈ શકે.

- **શ્વાસ લેવામાં તકલીફ:** છાતીમાં દુખાવાની સાથે ઘણી વખત આ લક્ષણ જોવા મળે છે. જોકે છાતીમાં દુખાવા અગાઉ પણ આ લક્ષણ જોવા મળી શકે છે.
- **અન્ય સંકેતો:** ઠંડો પરસેવો વળવો, માથું હળવું થઈ ગયું હોય તેવું લાગે, ચક્કર આવે.

આગળનું આયોજન

હાર્ટ એટેક આવે તો તમે શું કરશો તે માટે પહેલેથી એક યોજના ઘડો. તેનાથી તમારો સમય બચશે અને તમને એક જીવન બચાવવામાં મદદ કરી શકશે. આગળનું આયોજન કરવા નીચે મુજબ કરો.

- તમારા હાર્ટ એટેકના જોખમ વિશે તથા તેને ઘટાડવા શું કરી શકાય તે માટે ડોક્ટર સાથે વાત કરો.
- ખાસ કરીને એ સ્પિરિન અનુભવેલા નાઇટ્રોગ્લિસેરિનના ઉપયોગ વિશે પૂછો.
- તમારા ડોક્ટર, પરિવારના સભ્યો, મિત્રો, સહકર્મચારીઓ સાથે હાર્ટ એટેકના લક્ષણો અને ઝડપથી પગલાં લેવાના મહત્ત્વ વિશે વાત કરો. હાર્ટ એટેક આવે તો શું કરવું તે જાણવાથી તમારું કે બીજાનું જીવન બચાવી શકાય છે.

કોને જોખમ છે

ઘણા લોકો માને છે કે હાર્ટ એટેક માત્ર પુરુષોની સમસ્યા છે, પરંતુ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં હૃદયની બિમારી એ પુરુષો અને મહિલાઓના સૌથી વધુ જીવ લેતી બિમારી છે. પુરુષોમાં ૪૫ વર્ષની વય પછી હાર્ટ એટેકનું જોખમ નોંધપાત્ર રીતે વધી જાય છે. મહિલાઓમાં મેનોપોઝ પછીના વર્ષોમાં (સામાન્ય રીતે ૫૦ વર્ષની વય બાદ હાર્ટ એટેકનો ખતરો નોંધપાત્ર રીતે વધી જાય છે.) જોકે, યુવાન સ્ત્રી- પુરુષોને પણ હાર્ટ એટેક આવી શકે છે.

વય ઉપરાંત હાર્ટ એટેકનું જોખમ વધારતા પરિબલો નીચે પ્રમાણે છે:

- અગાઉનું હાર્ટ એટેક અથવા કોરોનરી ધમનીઓ ખોલવાની પ્રોસિઝર.
- વહેલી ઉંમરે હૃદયની બિમારીઓનો પારિવારિક ઇતિહાસ.
- ૫૫ વર્ષની વય પહેલા પિતા અથવા ભાઈનું નિદાન થયું હોય.
- ૬૫ વર્ષની વય પહેલા માતા અથવા બહેનનું નિદાન થયું હોય.
- ડાયાબિટિસ મેલિટસ
- હાઇ બ્લડ કોલેસ્ટ્રોલ
- હાઇ બ્લડ પ્રેશર
- સિગરેટનું સેવન
- વધારે પડતું વજન
- શારિરીક નિષ્ક્રિયતા

તમે ઉપર જણાવ્યા મુજબના એક કે વધારે પરિબલ ધરાવતા હોવ તો તમારા માટે હાર્ટ એટેકનું જોખમ કઈ રીતે ઘટાડવું તે જાણવા તમારા હેલ્થકેર પ્રોવાઇડરને મળો.

વયને હાર્ટ એટેક છે કે નહીં તે જાણવા માટેના ટેસ્ટ

- ઇલેક્ટ્રોકાર્ડિયોગ્રામ અને ઇકોકાર્ડિયોગ્રાફી
- લોહીના પરીક્ષણો
- ન્યુક્લિયર સ્કેન
- કોરોનરી એન્જિયોગ્રાફી

સૌજન્ય

ડો. વિનીત સાંખલા

MD, DM - Cardiology (CMC Vellore), FESC, FISE
Fellow - Mayo Clinic, Rochester, USA

**ઇન્ટરવેન્શનલ કાર્ડિયોલોજિસ્ટ અને
કાર્ડિયાક ઇલેક્ટ્રોફિઝિયોલોજિસ્ટ**

મો. +91-99250 15056

ઇમેલ: vineet.sankhla@cimshospital.org

સીમ્સ હોસ્પિટલ મેડિકલ ટીમમાં નવા ડૉક્ટર સામેલ

ડૉ. મોના નમન શાહ

MBBS, M.D. (Obstetrics & Gynaecology)
Fellowship Gynaec Oncology (CMC Vellore)
કન્સલટન્ટ ગાયનેક ઓન્કોસર્જન
હેપરથર્મિક ઇન્ટ્રાપેરિટોનેલ કેમોથેરાપી, CRS, HIPEC
(Hyperthermic Intraperitoneal Chemotherapy)
મો. +91-98795 05063 | +91-79904 75291
mona.shah@cimshospital.org

ડૉ. કામિની પટેલ

MBBS, DGO (Diploma in Gynaecology & Obstetrics),
DICOG
કન્સલટન્ટ આઈવીએફ (IVF)
મો. +91-94260 48748
kamini.patel@cimshospital.org

ડૉ. સતીષ પટેલ

MS (Ortho), FRCS
ડાયરેક્ટર - આર્થ્રોપ્લાસ્ટી એન્ડ આર્થ્રોસ્કોપી
સીનીયર કન્સલટન્ટ
જોઈન્ટ રીપ્લેશમેન્ટ એન્ડ આર્થ્રોસ્કોપી
મો. +91-98240 58332
satish.patel@cimshospital.org

અપોઈન્ટમેન્ટ માટે સંપર્ક કરો +91-79-4805 1257 | મોબાઈલ : +91-99792 75555 | સમય : સવારે 9:00 - સાંજે 7:00 (સોમ થી શનિ)

CIMS HOSPITAL

18

TAVI
(Transcatheter Aortic Valve Implantation)
Procedures at CIMS

Balloon Inflatable
(Hybrid) Myvalv

Self Expanding
(Supra-Annular) Evolut Valve

100% Successful Hospital Outcomes

Highest Number in Gujarat

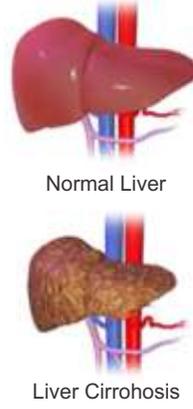
સિમ્સ હોસ્પિટલ
ગુજરાતનું પ્રથમ હાર્ટ ટ્રાન્સપ્લાન્ટ સેન્ટર

14th

હાર્ટ ટ્રાન્સપ્લાન્ટ

માર્ચ ૦૬, ૨૦૨૧

સિરહોસીસની અવગણના જીવલેણ સાબિત થઈ શકે

આ પણ શરીરના સૌથી મહત્વના અંગોમાં એક લિવર (ચક્રત) છે. આપણા શરીરમાં લિવર જમણી તરફની પાંસળીની નીચે અને પેટમાં ઉપરના ભાગે હોય છે. લિવર લોહીનું શુદ્ધિકરણ કરીને ઝેરી તત્વોને દૂર કરે છે. શરીરને શુદ્ધ લોહી મળે તેના કારણે આપણે તંદુરસ્ત રહી શકીએ. આ ઉપરાંત શરીર માટે જરૂરી પોષક તત્વો પણ લિવર બનાવે છે. લિવર બાઈલ ઉત્પન્ન કરે છે કે જે શરીરને ભોજનની ચરબી, કોલેસ્ટેરોલ તેમ જ વિટામીન A, D, E, તથા K પચાવવામાં મદદ કરે છે. લિવર શુગર તથા વિટામિનનો સંગ્રહ કરે છે કે જેનો શરીર પછીથી ઉપયોગ કરી શકે.

લિવર વ્લડ કલોટિંગ પ્રોટિન્સ પણ પેદા કરે છે. લિવર ને નુકશાન થાય ત્યારે એ પોતાની કામગીરી સારી રીતે ના કરી શકે. અને આ એક ભયંકર રોગ કહેવાય લિવર સોરોસીસ એક લિવર સિરહોસીસમાં લિવરના સ્વસ્થ કોષ(હેલ્થી ટિશ્યુ) નાશ પામતા જાય અને તેના બદલે ખરાબ કોષ (સ્કેર ટિશ્યુ) વધતા જાય તેથી લિવરમાં આવતો લોહીનો પ્રવાહ અવરોધાતો હોય છે. પરિણામે શરીરને વધારે પ્રમાણમાં શુદ્ધ લોહી ના મળે. આ સ્થિતિ લાંબો સમય રહે તો તે ઘાતક સાબિત થાય અને જીવ પણ જઈ શકે. સામાન્ય સંજોગોમાં વધારે પડતા શરાબ(દારૂ) સેવન તથા વાયરલ ચેપના કારણે લિવરને નુકશાન થતુ હોય છે. વાયરલ હેપિટાઈટીસ બી તથા સી, ફેટી લિવર ડિસીઝ પણ સિરહોસીસ માટે જવાબદાર મનાય છે પણ એ સિવાય બીજા કારણો પણ જવાબદાર હોઈ શકે.

સિરહોસીસ

હાર્ટ એટેકની જેમ સિરહોસીસ રાતોરાત અચાનક થતો રોગ નથી પણ ધીરે ધીરે વિકસે છે. લિવરને ધીરે ધીરે નુકસાન થતુ હોય ને દર્દીને તેની ખબર

પણ ના હોય એવુ મોટા ભાગના કિસ્સામાં બને છે. પછી અચાનક જ સિરહોસીસ થયુ હોવાની ખબર પડે ત્યારે લિવરને એ હદે નુકસાન થઈ ગયુ હોય કે સારવારથી સારા ના થઈ શકાય એવું બનતું હોય છે. સિરહોસીસના કારણે લિવર કામ કરતું બંધ થઈ જાય ને દર્દી મોતને ભેટે એવું બનતુ હોય છે.

સિરહોસીસ થવાનાં કારણો

આલ્કોહોલ : વધારે પડતા દારૂના સેવનથી સિરહોસીસ થઈ શકે. રોજના બે થી વધારે પેગ પીતા પુરૂષ અને એકથી વધારે પેગ પીતી મહિલાને આ રોગ થવાનો ખતરો સૌથી વધું હોય છે. બે પેગ એટલે ૮૦-૯૦ gm Alcohol આઠ-દસ વર્ષ સુધી રોજ પીનારને સિરહોસીસ થાય જ એવું બનતું હોય છે. લિવર સામાન્ય રીતે આલ્કોહોલ જેવા ઝેરી તત્વોને તોડી નાંખે પણ આલ્કોહોલ વધારે પ્રમાણમાં હોય તો લિવર પર બોજ વધે ને સરવાળે લિવરના કોષને નુકસાન થાય.

વાયરલ હેપેટાઈટીસ : હેપિટાઈટીસ બી અને સી લોહીના ચેપના કારણે થતા રોગ છે. તેના કારણે લિવરના કોષોને નુકસાન થાય છે.

નોન - આલ્કોહોલિક : સ્ટીટોહેપિટાઈટીસ (NAFLD) મેદસ્વી, ડાયાબીટીક, હાઈ વ્લડ લિપિડ તથા હાઈ વ્લડ પ્રેશરના દર્દીઓને થાય, તેમના લિવરમાં વધારે પડતી ચરબી જમા થઈ જાય પરિણામે લિવરના કોષને નુકસાન થાય. કોષને નુકસાન છેવટે સિરહોસીસમાં પરિણમે.

ઓટોઈમ્યુન હેપેટાઈટીસ : ઓટોઈમ્યુન હેપિટાઈટીસમાં વ્યક્તિની પોતાની ઈમ્યુન સિસ્ટમ શરીરનાં સ્વસ્થ અવયવો પર હુમલા કરી નુકસાન કરે છે એ રીતે લિવર પર પણ આક્રમણ થાય તો તેની સ્થિતિ બગડી શકે.

હેમોક્રોમેટીસ તથા વિલસન્સ ડિસીઝ : જેવી કેટલીક જનનિક પરિસ્થિતિ પણ સિરહોસીસ માટે જવાબદાર હોય, હેમોક્રોમેટીસમાં લિવરમાં આર્ચન જમા થાય છે તેથી તેને નુકસાન થાય છે. વિલસન્સ ડિસીઝમાં કોપર જમા થાય તેથી નુકસાન થાય.

અન્ય કારણો : સિસ્ટીક ફિબ્રોસીસ, પ્રાઈમરી સ્કલેરોસિંગ કોલાન્જાઈટીસ (બાઈલ ડક્ટ સખત થવી) ગેલેક્ટોસેમિયા (દૂધની સુગરને પ્રોસેસ કરવામાં અક્ષમતા), બાઈલરી આટ્રોસિયા, ગ્લાયકોન સ્ટોરેજ ડિસીઝ, સ્કિસ્ટોમિયાસીસ વગેરે રોગોના કારણે પણ સાયરોસીસ થઈ શકે.

સરહોસીસ નાં લક્ષણો અને ચિન્હો : લિવર લોહીનું શુદ્ધિકરણ ના કરી શકે, ઝેરી તત્વોને દૂર ના કરી શકે, કલોટિંગ પ્રોટિન પેદા ના કરવા માંડે ત્યારે સિરહોસીસનાં લક્ષણો દેખાવા માંડે.

પ્રાથમિક તબક્કામાં હોય ત્યારે તેનું જોતાં વેત નિદાન થઈ શકે તેવાં સામાન્ય લક્ષણો નથી દેખાતાં, એ પછી દર્દીમાં નીચેનાં લક્ષણો અને ચિન્હો જોવા મળે.

- પેટમાં ઉપરના ભાગે ચામડી પર રક્તવાહિનીઓ દેખાય
- ચામડી પર નાના કરોળીયા જેવાં ચાઠાં પડે (Spider Naevi)
- થાક લાગે (Fatiguability)
- અનિદ્રા (Insomnia)
- ચામડી પર ખંજવાળ (Itching)
- ભૂખ મરી જાય (Anorexia)
- વજન ઘટવા લાગે (Wt. Loss)
- ઉબકા આવે (Nausea)
- લિવર તથા તેની આસપાસના ભાગમાં દુખાવો કે સોજો (Abdominal distension discomfort)
- હથેળી બરછટ થઈ જાય અને લાલ પડી જાય (Palmar erythema)

ગંભીર ચિન્હો તથા લક્ષણો

- લિવર સિરહોસીસ વકરે પછી નીચેના લક્ષણો અને ચિન્હો દેખાય
- પેટમાં પાણી ભરાવું, તેના કારણે પેટ ફૂલવા લાગે (એસ્ટાઈટીસ, જળોદર)
- હૃદયના ઘબકારા વધી જાય
- લોહીમાં ઝેરી તત્વો વધે તેની અસર મગજ પર પડે તેથી માનસિકતામાં ફેરફાર (કમળી, Encephalopathy)
- પેટામાંથી લોહી પડવા માંડે

- પગમાં સોજા આવે
- વાળ ખરવા માંડે
- ચામડી પીળી પડવા માંડે, આંખો તથા જીભ સફેદ થઈ જાય
- યાદ શક્તિ ઘટવા લાગે.
- વારંવાર તાવ આવે અને ચેપ વધારે પ્રમાણમાં લાગે
- નસકોરી ફૂટે
- શ્વાસ લેવામાં તકલીફ પડે
- મળ એકદમ કાળુ આવે
- પેશાબ એકદમ પીળા કલરનો આવે
- લોહીની ઉલ્ટી થાય
- ચાલવામાં તકલીફ પડે અને લથડિયા આવી જાય
- પુરૂષોમાં સ્તનના સ્નાયુ વિકસે તેથી છાતીમાં ઉભાર જોવા મળે

સિરહોસીસનું નિદાન કઈ રીતે થાય: ઉપરના પૈકી કોઈ પણ ચિન્હ કે લક્ષણ ધરાવતા દર્દી એ તેના સ્પેશ્યાલિસ્ટ ડોક્ટરની મુલાકાત લઈ જરૂરી તપાસ કરાવવી જોઈએ.

- પ્લડ ટેસ્ટ માં હિમોગ્લોબિન અને લિવરના રિપોર્ટ જેવા કે (સીબીસી, એલએફટી) પ્રોટીન, આલ્બ્યુમીન વગેરે કરાવવાથી પ્રાથમિક જાણકારી મેળવી શકાય.
- લિવરનો અલ્ટ્રાસાઉન્ડ, સીટી કે એમઆરઆઈ કરીને લિવર મોટું થયું હોય અને અંદર ખરાબી હોય તો તેજાણી શકાય

- લિવરના કોષોનો નાનકડો નમૂનો લઈને બાયોપ્સી કરવાથી સિરહોસીસ છે કે નહીં તે ખબર પડે. સિરહોસીસ હોય તો તે કયા કારણથી છે તે પણ ખબર પડે.
- એન્ડોસ્કોપી દ્વારા પ્લડ વેસલ્સ પર સોજો છે કે નહીં તે જાણી શકાય. સોજો હોય તો તેનો અર્થ થાય કે સિરહોસીસ છે.

સિરહોસીસની સારવાર કઈ રીતે થાય :

- શરાબ પીનાર દર્દીએ યોગ્ય સારવાર કરી શરાબ સંપૂર્ણપણે બંધ કરવું
- હિપેટાઈટીસ બી અને સી માટે સ્પેસીફિક એન્ટી વાયરલ દવાઓ ગેસ્ટ્રોલોજીસ્ટના કન્સલ્ટેશન પછી ચાલુ કરી શકાય.
- પેટમાં પાણી ભરાઈ જાય પગમાં સોજા આવે તેને એડમાં કહે છે. તેની સારવાર માટે વોટર પિલ્સ (Diuretics) તથા ઓછા મીઠા વાળો ખોરાક અપાય. કેટલાક કેસમાં પાણી ખેચી કઢાય તો ક્યારેક સર્જરી કરવી પડે.
- પોર્ટલ વેઈન તથા કોલાટેરલ સ્મોલર વેઈન્સમાં પ્રેસર વધારે હોવાથી સામાન્ય રીતે હાઈ પ્લડ પ્રેશર ની દવા અપાય કે જેથી લિવરની આસપાસની લોહીની નળીઓમાં લોહીનું દબાણ કાબૂમાં રહે, પ્લીડીંગ થયું હોય તો તેની ખબર એન્ડોસ્કોપીથી પડે, કેટલાક કેસમાં સર્જરી કરીને સ્ટેન્ટ મૂકવામાં આવે. (Tipss)
- દર્દી લોહીની ઉલ્ટી કરતો હોય કે મળમાં લોહી પડતું હોય તો દર્દીને એસોફેગલ વેરાઈસીસ

હોઈ શકે છે. એ સંજોગોમાં પ્લીડીંગ રોકવા વેરાઈસીસની આસપાસ રીંગ લગાવી શકાય.

સિરહોસીસમાં દવા :

સિરહોસીસવાળા દર્દીએ સ્પેશ્યાલિસ્ટ ડોક્ટરને બતાવી તેની યોગ્ય સારવાર કરવી જોઈએ. સિરહોસીસ હોય તેવા દર્દીને લિવર કેન્સર થવાનો ખતરો વધારે હોય છે તેથી ડોક્ટર તેને નિયમિત પ્લડ ટેસ્ટ તથા ઈમેજિંગ સ્કેન કરવાની સલાહ આપતા હોય છે.

લિવર ટ્રાન્સપ્લાન્ટ :

સિરહોસીસ બહુ વકરી ગયું હોય અને લિવર કામ કરતું ના હોય એ સંજોગોમાં દર્દીને લિવર ટ્રાન્સપ્લાન્ટ કરી અન્ય વ્યક્તિનું લિવર નાંખવું પડે.

સિરહોસીસથી બચવા શું કરશો :

- નવખાત બાળકો તથા પુત્ર વયના લોકો પણ હેપિટાઈટીસ બી ની રસી લેવી જોઈએ.
- આલ્કોહોલથી દૂર રહેવું, સંતુલિત ખોરાક ખાવો તથા જરૂરી કસરત કરવાથી સિરહોસીસનો ખતરો ઘટી જાય છે.

સૌજન્ય

ડૉ. ભાવેશ ઠક્કર

MD (Medicine), DNB (Gastro), Gold Medalist

પેટના રોગોના નિષ્ણાંત

મો. +91-97277 07214

ઈમેલ: bhaveshtakkar@cimshospital.org

“એક નાજૂક હૃદયની વાત”

જન્મતાં જ ડોક્ટરે કહ્યું કે આ હૃદય તો અત્યંત નાજૂક છે મૂળ અને શાખાઓ એ એને ઓકિસજન આપ્યો જ્યારે ફેફસામાં પૂરતો પ્રાણ ન હતો જન્મતાં જ ડોક્ટરે કહ્યું કે આ હૃદય તો અત્યંત નાજૂક છે. પણ કદાચ, આટલા સમય પછી તે સહેલાઈથી તૂટી કે ફાટી જાય તેવું ન હતું કદાચ એને વધવાનું હતું અને કદાચ, એને ખીલવાનું હતું

-એક અંગ્રેજી કવિતાના આધારે..

સૌજન્ય

ડૉ. શોનક શાહ, MS, MCh, DNB
પીડિયાટ્રીક અને સ્ટ્રુકચરલ કાર્ડિયાક સર્જન
મો. +91-98250 44502
ઈમેલ: shaunak.shah@cimshospital.org

પેઈન મેનેજમેન્ટ

મહેશભાઈ (નામ બદલેલ છે) ની હાલત ખૂબ જ દયાજનક છે, ગયા વર્ષે સરકારી નોકરીમાંથી રીટાયર્ડ થયા હતા. વ્યાવસાયિક અને કૌટુંબિક રીતે સ્થાયી થઈ ગયા હોવાથી પત્નિ સાથે અને પ્રૌત્રો સાથે આરામથી જીવતા હતા, પરંતુ કુદરતને બીજુ જ કઈક મંજૂર હતું.

અચાનક મહિના પહેલાં તેમને પેટમાં દુખાવો થવા લાગ્યો અને વજનમાં ખૂબ જ ઘટાડો થવા લાગ્યો. આવામાં અરૂચિ લાગવા લાગી તપાસ કરતાં માલૂમ પડ્યું કે તેઓને કેન્સર છે.

ઓપરેશન ફટાફટ કરાવી લીધું રેડીયેશન થેરાપીના શેક પણ લઈ લીધા થોડાક સમયમાં સાબા થઈને હરતા ફરતા થઈ ગયા. બીજા મહિને કઈક નવુ થવા લાગ્યું શરીરના અમૂક ભાગોમાં દુખાવાની ફરીયાદ ચાલુ થઈ ગઈ, રીપોર્ટ અને તપાસ કરાવી તો આ વખતે કેન્સરના કોષો અલગ અલગ જગ્યાએ ફેલાયેલા જોવા મળ્યા.

આ વખતે ઓપરેશન શક્ય નથી તેવું કહેવામાં આવ્યું, ફરીથી રેડીયોથેરાપી અને કિમો થેરાપી ચાલું કરી પરંતુ દુખાવો ધીમે ધીમે વધવા લાગ્યો, હવે આજે એવી હાલત થઈ ગઈ છે કે કોઈપણ દુખાવાની દવા કામ કરતી નથી. કેન્સર ફેલાઈ ગયા પછી કેટલા દિવસો હોય છે તે હકીકત મહેશભાઈ જાણે છે, ડોક્ટર ને જાણ કરે છે

દુખાવો કેન્સર કરતાં વધારે દુખે છે આનું દુખાવાનું કઈક કરી આપો, તો બાકીના દિવસો આરામથી પસાર કરી શકું.

સગા વ્હાલા પણ વિનંતી કરે છે કે અમારા થી એમનો દુખાવો જોવાતો નથી, સાહેબ કઈક કરી આપો, દુખાવાના નિષ્ણાત ડોક્ટરને બતાવવાનું જણાવે છે, અને તેઓ પેઈન મેનેજમેન્ટના સ્પેશ્યાલીષ્ટ તથા દુખાવાના સ્પેશ્યાલીષ્ટ સિમ્સ હોસ્પિટલના ડૉ. દિપક દેસાઈ ને મળે છે.

આધુનિક તબીબી વિજ્ઞાનમાં પેઈન મેનેજમેન્ટ એક નવીનતમ અને સુપર સ્પેશ્યાલીટીવાળી શાખા છે. શરીરના કોઈપણ ભાગમાં થતો દુખાવો જેવો કે કમર, માથાનો દુખાવો, કલીક ડીસ્ક, સાયટીકા, ટ્રાઈજેમીનલ ન્યુરાલ્જીયા, થી થતા દુખાવો ઓપરેશન બાદ થતા શરીરના કોઈપણ દુખાવા વગેરેની અતિઆધુનિક સારવાર વગર ઓપરેશને શક્ય છે. આ પ્રકારના કેન્સરને લીધે થતા દુખાવા માટે પણ પેઈનમેનેજમેન્ટ પણ ખૂબ જ ઉપયોગી છે.

દુખાવાની સારવાર આપીને દર્દીનું બાકીનું જીવન દર્દી પીડા રહીત વિતાવે છે.

કેન્સરના લીધે થતા દુખાવામાં પેઈન મેનેજમેન્ટ સ્પેશ્યાલીષ્ટ ડોક્ટર નીચે મુજબ સારવાર કરે છે.

(૧) દવાઓ :- શરૂઆતના કિસ્સાઓમાં દર્દીને ઓછો દુખાવો હોય છે, પરંતુ દવા લાંબા સમય સુધી ચાલુ રાખવી પડે છે. અમૂક ચોકકસ

પેઈન કિલર દવાઓ લાંબા સમય સુધી લેવામાં આવે તો તેની આડ અસરો થતી નથી. યોગ્ય ડોઝમાં દવા આપવામાં આવે તો દુખાવાને કાબૂમાં કરી શકાય છે.

(૨) વિશેષ સારવાર:- Intra thecal Morphine Pump જે દર્દીમાં દવાની સાઈડ ઈફેક્ટ અથવા દર્દીને વધારે પડતો દુખાવો કંટ્રોલમાં આવતો ન હોય તેવા પેશન્ટોમાં ફાઈનલ કેનાલની અંદર એક નાનકડી (સુક્ષ્મ) નળી દ્વારા ચોકકસ માત્રામાં દવા ઈન્જેક્ટ કરતા પંપ દ્વારા દુખાવાની સારવાર શક્ય બને છે, જેનાથી દર્દીને દવાની આડ અસર ના થાય અને દુખાવામાં રાહત મળી શકે આવી અધ્યતન સારવાર ઓપરેશન વગર પણ શક્ય બને છે.

(૩) શરીરના ચોકકસ ભાગમાં થતા દુખાવાને અમૂક Fix જગ્યામાં આલ્કોહોલ ઈન્જેક્શન દ્વારા અને CT Scan ની મદદ લઈને દુખાવો નિયંત્રિત કરી શકાય છે જેને કેમીકલ ન્યુરોલાઈસીસ કહેવામાં આવે છે.

સૌજન્ય

ડૉ. દિપક એ. દેસાઈ

MD, DA (Anaesthesiology)

પેઈન ફિઝીશીયન

મો. +91-93270 15673, 98292 08152

ઈમેલ: dipak.desai@cimshospital.org

સિમ્સ કેન્સર સેન્ટર

સિમ્સ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ

સર્જરી
રેડિએશન
કિમોથેરાપી

સૌથી મોટી કેન્સર ટીમ ને મળીને થયો, મને “હાશ”

કારણ કે હું જાણુ છુ કેન્સર ની જંગ માં ઘણા સાથીઓની જરુર હોય છે.

કેન્સર સેવાઓ

હેડ એન્ડ નેક કેન્સર

- મોંઢા અને ગળાના કેન્સર
- થાઈરોઈડ કેન્સર

જી.આઈ કેન્સર

- અન્નનળીનું કેન્સર
- પેટ અને પૈનક્રિયાટીક કેન્સર
- આંતરડાનું કેન્સર
- લીવર કેન્સર

બ્લાડ કેન્સર

- લ્યુકેમિયા અને લિમ્ફોમા
- બોન મેરો ટ્રાન્સપ્લાન્ટ

યૂરો કેન્સર

- કિડની, મૂત્રાશય અને ટેસ્ટીક્યુલર કેન્સર
- પ્રોસ્ટેટ કેન્સર

ગાયનેક (વુમન) કેન્સર

- અંડાશય નું કેન્સર
- ગર્ભાશય નું કેન્સર
- ગર્ભાશય ના મુખનું (સર્વિક્સ) નું કેન્સર

સ્તાન કેન્સર

ન્યૂરો કેન્સર

ફેકસાનું કેન્સર

હાડકાનું કેન્સર

વ્વેચા કેન્સર

ગુજરાતની સૌથી અનુભવી અને કુશળ કેન્સર ટીમ

રેડિએશન કેન્સર ટીમ

ડૉ. મૌલિક ભૈંસદડિયા | ડૉ. મલ્હાર પટેલ | ડૉ. પ્રાપ્તી પટેલ દેસાઈ | ડૉ. દેવાંગ ડી. ભાવસાર | ડૉ. હિરક વ્યાસ

સર્જિકલ કેન્સર ટીમ

ડૉ. દર્શન આર. ભણસાલી | ડૉ. જયેશ વી. પટેલ | ડૉ. નટૂ પટેલ | ડૉ. તરંગ એચ. પટેલ | ડૉ. અશોક પટેલ
ડૉ. મનિષ ગાંધી (જીઆઈ કેન્સર સર્જન) | ડૉ. મહાવીર તડૈયા (ગાયનેક અને ગેસ્ટ્રો કેન્સર સર્જન)
ડૉ. વલ્લભ કોઠારી (પ્લાસ્ટીક સર્જન) | ડૉ. રુપેશ શાહ (યુરો કેન્સર સર્જન)
ડૉ. મોના શાહ (ગાયનેક કેન્સર સર્જન)

મેડીકલ કેન્સર ટીમ

ડૉ. રાહુલ જયસ્વાલ | ડૉ. ચિંતન શાહ | ડૉ. ચિરાગ દેસાઈ | ડૉ. સંકેત શાહ | ડૉ. દીપા ત્રિવેદી

અપોઈન્ટમેન્ટ માટે : +91-79-4805 1257 | મોબાઈલ : +91-99792 75555

સમય : સવારે 9:00 થી સાંજે 7:00 | ઈમેલ : cims.cancer@cimshospital.org

CIMS News Care & Cure Registered under RNI No. **GUJBIL/2010/39100**
Published 25th of every month

Registered under Postal Registration No. **GAMC-1813/2020-2022 valid upto 31st December, 2022**
issued by SSPO's Ahmedabad City Division, permitted to post at Ahmedabad PSO on 30th to 5th of every month
Licence to Post Without Prepayment No. **PMG/HQ/107/2020-2022 valid upto 31st December, 2022**

If undelivered Please Return to

CIMS Hospital

Nr. Shukan Mall, Off Science City Road,
Sola, Ahmedabad-380060.

Phone : +91-79-2771 2771-72

Mobile : +91-98250 66664, +91-98250 66668

Subscribe "CIMS News Care & Cure" : Get your "CIMS News Care & Cure", the information of the latest medical updates only ₹ 60/- for one year. To subscribe pay ₹ 60/- in cash or cheque/DD at CIMS Hospital Pvt. Ltd. Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad-380060. Phone : +91-79-4805 1059 / 4805 1060. Cheque/DD should be in the name of : **"CIMS Hospital Pvt. Ltd."**
Please provide your **complete postal address with pincode, phone, mobile and email id** along with your subscription

★ શુભારંભ ★ સીમ્સ નોર્થ - ઓપીડી સેન્ટર - અમદાવાદ

વિશાળ, અત્યાધુનિક ઓપીડી સેન્ટર

સીમ્સ હોસ્પિટલ ની બાજુમાં (સીમ્સ નોર્થ)

જ્યાં ઉપલબ્ધ ઓપીડી સેવાઓ

કાર્ડિયોલોજી | ડર્મેટોલોજી | એન્ડોક્રાઇનોલોજી | ગેસ્ટ્રોએન્ટ્રોલોજી
જનરલ સર્જરી | જીનેટિક્સ | ઇન્ફેક્શીયસ ડિસીઝ નેફ્રોલોજી | સાયકીયાટ્રીક
પલ્મોનોલોજી | રુમેટોલોજી | યુરોલોજી | વાસ્ક્યુલર સર્જરી

અપોઈન્ટમેન્ટ માટે સંપર્ક કરો +91-79-4805 1008 | મોબાઈલ : +91-98250 66661 | સમય : સવારે 9:00 - સાંજે 6:00 (સોમ થી શનિ)

CIMS Hospital : Regd Office: Plot No.67/1, Opp. Panchamrut Bunglows, Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad - 380060.
Ph. : +91-79-2771 2771-72 Fax: +91-79-2771 2770.

CIMS Hospital Pvt. Ltd. | CIN : U85110GJ2001PTC039962 | info@cims.org | www.cims.org

Printed, Published and Edited by Preeta Chag on behalf of the CIMS Hospital
Printed at High Scan Pvt. Ltd., 'Hi Scan Estate', Sarkhej-Bavla Highway, Changodar. Ahmedabad-382 213.
Published from CIMS Hospital, Nr. Shukan Mall, Off Science City Road, Sola, Ahmedabad-380060.